

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Zakaj strokovna organizacija?

Politično strankarsko življenje hoče posebno v povojni dobi osvojiti predvsem delovnega človeka v vsem njegovem dejanju in nehanju. Po naziranju tega strankarskega udejstvovanja naj bi se naš delavec, kmet in obrtnik ne pečal z nobenim drugim vprašanjem kot edino s strankarsko politiko. Na ta način niso potrebne nobene strokovne organizacije, če ne služijo strankarski politiki, kake svobodne strokovne organizacije pa po mnenju teh ljudi sploh ne smejo obstajati. Kljub temu, da take organizacije življenje nujno zahteva in jih tudi zakon dovoljuje, jih zagrizeni strankarji razbijajo in jih skušajo uničiti na kakršenkoli način.

Ne glede na vprašanje Jugoslovanske strokovne zveze, moramo vendarle čisto stvarno presoditi vprašanje strankarske politike ter strokovnih in stanovskih organizacij. Naloga delavske strokovne organizacije je predvsem v gospodarskem zboljšanju delavstva in uveljavljanju gospodarsko-socialnih vidikov napram delodajalcu, pa najsi bo zasebni podjetnik ali kaka javno-pravna korporacija, država, dežela, občina. Kakor je danes važno gospodarsko vprašanje za državo in delodajalca, prav tako je važno za delavca. Socijalne razmere našega delavstva so se zato tako poslabšale, ker je delavstvo zgubljalo v gospodarskem boju proti svemu delodajalcu. V gospodarskem boju pa delavstvo predstavlja vedno in povsod le njegova strokovna organizacija. Posamezen delavec je tu brez moči. Strokovna organizacija vodi v imenu delavstva mezdne spore, boj za kolektivne pogodbe in boj za uveljavljanje vseh drugih njegovih pravic. Zato je velike važnosti za delavca vprašanje njegove strokovne organizacije. Kolikor močnejše je delavec organiziran, toliko uspešnejše bo uveljavil svoje zahteve in pravice, tem višje življenjske pogoje si bo lahko ohranil. Delodajalec danes že zaradi kapitalistične smeri vsega gospodarskega življenja stoji naravnost po svojih interesih proti delavstvu in gleda, kako bi čim več iztisnil iz njega. Zato mora delavstvo stati stalno na straži ravno po svojih strokovnih organizacijah. Vsak pretresljiv v strokovni organizaciji škoduje delavstvu v njegovem boju.

Sedanje strankarsko življenje je ravno s tega stališča za delovnega človeka silno nevarno. Odvaja ga iz njegovega gospodarskega in socialnega boja, in rahlja ter slabi njegove sile in odpornost v boju za njegove pravice. Prav tako pa mu strankarsko življenje kaže nasprotnika včasih čisto drugje, kot pa dejansko je. Da v tem strankarskem življenju ne gre za obrambo delavskih pravic, se kaže prav v tem, da so si strankarji ustanovili svojo lastno delavsko organizacijo le iz strankarskih koristi, neglede na to, da s tem delavske vrste cepijo, čeprav si v sedanjem težkem položaju te cepitve noben iskren prijatelj delavstva ne more želiti.

Vprašanje strankarskega udejstvovanja mora iti slejkoprej mimo delavca zelo pametno in razsodno, da pri tem ne trpi strokovna organizacija, ki ima prav iste naloge prej kot slej. Politična gibanja in njihovi cilji se menjavajo, nujnost in težave delavske borbe pa ostajajo stalne, le da so toliko večje, kolikor je zaradi strankarske politike utrpela enotnost in udarnost strokovne organizacije.

Končno pa moramo vedeti tudi, da se politika vodi tako, kakor jo delajo ljudje. Nikdar ne bo sprejet in se ne bo izvajal noben zares dober socialen zakon, ako ne bodo tega delavci kompaktno zahtevali in stalno nad tem bdeli, prav kakor ne bo sprejet noben protisocialen zakon, ako bo vse delavstvo zares kot en mož nastopilo proti njemu. Če bo delavstvo močno organizirano in enotno

K pogajanjem za sklenitev trgovinske pogodbe s Francijo

Za ratifikacijo konvencije o socialnem zavarovanju

Do zadnjega časa je bilo izseljevanje našega delavstva v Francijo precej znatno. Posebno veliko je bilo med njimi rudarjev, kateri so bili doma vsled pomanjkanja dela odpušteni; le-ti so rajši kot na jug države, odšli proti severu, ker so razmere nekoliko boljše urejene. V Franciji se je tako naselilo nad 20 rudarjev in tovarniških delavcev — največ samcev — pa tudi z družinami. Razumljivo je, da so ti delavci morali prijeti za najtežja in najbolj umazana dela. Kot tujci niso imeli in še do danes nimajo veliko zaščite. V teku zadnjih dveh let se jih je že veliko izselilo; vzrok, — vedno strožje odredbe za zaposlovanje tujih delavcev — največkrat pa se jim je ta pravica kar vzela in potem ni preostalo drugega, kot — vrnitev v domovino.

Izseljenci sami, pa tudi doma, so se razni faktorji veliko prizadevali, da bi se naš delovni življenj v Franciji primerno zaščitil. Končno je v l. 1932 prišlo do razgovorov med francosko in jugoslovansko vlado. Ob tej priliki je bila podpisana recipročna pogodba o enakopravnosti naših delavcev z domačimi in pravic glede socialnega zavarovanja. Jugoslavija je to pogodbo v parlamentu 26. julija 1933 in v senatu 29. julija 1933 ratificirala. Isto bi morala narediti tudi Francija. Tri leta so od tedaj potekla in pogodba še vedno čaka od strani francoskega parlamenta na ratifikacijo, prej namreč nima pravne veljavnosti.

Koliko denarja, težkih ur in neprijetnosti bi bilo našim izseljencem prihranjenih, ako bi bilo to

pogodbeno stanje urejeno. Poljaki in vsi drugi priseljenci so bili zaščiteni, naši delavci pa v prijateljski Franciji niti toliko ne, kot kolonialni črnici.

Dnevno časopisje ve poročati, da se bodo te dni vršila med Francijo in Jugoslavijo pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe. Ali bi ne bilo prav in potrebno, da naša vlada zahteva od francoske delegacije, naj se uredi tudi to vprašanje. Saj je to tudi del gospodarskih vprašanj in to takih, ki režejo v živo meso naših izseljencev. Zdi se nam, da je to, kar se godi s to pogodbo, podcenjevanje — ne samo delavcev izseljencev, marveč naše države kot take. Prav in na mestu je poudarjanje prijateljstva s Francijo, vendar pa je pri tem potrebno, da sloni to prijateljstvo na realnih dejstvih in ne samo na besedah.

Kar se je dalo Poljakom in drugim, pri katerih se veliko manj poudarjajo prijateljske vezi — to naj se da tudi nam. Sedaj je prilika, katero je treba izkoristiti. Kaj je bolj važno kot to, da našo kri, ki je v tujini, primerno zaščitimo. To tirja tudi naš narodni ponos in ugled naše države pred ostalim svetom.

Zato — apeliramo na kraljevo vlado in delegacijo, katera bo razgovore za trgovinsko pogodbo vodila — da v prvi vrsti doseže od strani Francije takojšnjo ratifikacijo recipročne pogodbe o socialnem zavarovanju in ostali zaščiti naših delavcev naseljenih v Franciji.

Zakaj vedno novi udarci

Pod tem naslovom smo v zadnji »Delavski Pravici« obravnavali, zakaj so taki sklepi, kakršen je bil zadnji sklep SUSOR-a, s katerim se podaljšanje podporne dobe formalno sicer ne ukinja, dejansko pa. To smo poudarili že v eni prejšnjih števil. V zadnji številki smo pa navedli glavne vzroke.

Kdor je prebral tisti članek in pod pogojem, da je sposoben poštene presoje, je mogel ugotoviti, da ni imel članek prav nobenega političnega obeljezja, ampak da se je strogo držal stvarnosti, ki je temeljila na zbranih podatkih. Ti podatki morejo točno dokazati tole:

Da je SUZOR v resnici napravil sklep, da se podaljšanje podpor preko 26 tednov postavi na popolnoma novi temelj. Te podpore naj bi se dajale iz poslovnega prebitka posameznega OUZD-ja in pa iz likvidacijske imovine. Ker pa je takih prebitkov zelo malo in ker je likvidacijska imovina tudi zelo skromna, tam, kjer je, pa tudi večji del že porabljen, pomeni ta sklep dejansko toliko, kakor ukinitve podaljšanja podporne dobe.

Ta sklep je pričel SUZOR že tudi izvajati. Posameznim OUZD-ajem je dal nalog, da se od 13. oktobra 1936 dalje dovoljujejo podaljšanja pod temi pogoji:

1. Oboleli član mora imeti članstvo po § 56 zakona o zavarovanju delavcev. To je, da je bil

zahtevalo, kako naj ukrepajo politični voditelji na kateremkoli mestu, kot župani ali kot ministri, bo to moral vsak upoštevati. Drugače pa bo šlo vse javno življenje mimo in preko delavskih zahtev.

član urada v zadnjem letu 6 mesecev ali v zadnjih dveh letih 12 mesecev.

2. Poleg tega članstva mora biti delavec v zadnjih petih letih vsaj tri leta član.

Za to članstvo pride v poštev le tako zvano aktivno članstvo. To je: V članstvo se šteje le dejansko članstvo, ne pa tudi tista doba, v kateri je bil kdo bolan. To navodilo je dal SUZOR kljub temu, da je Stol sedmorice v Zagrebu v svojstvu Vrhovnega sodišča delavskega zavarovanja ponovno odločil, da se morati pri ugotavljanju članstva po § 56 zakona o zavarovanju delavcev všteti v članstvo obe članstvi: aktivno in pasivno.

Tak je bil dejanski položaj, ko smo pisali dva članka, v katerih smo obravnavali vprašanje podaljšanja podporne dobe.

Članek je bil, kakor že omenjeno, brez vsake politične osti. »Slovenec« pa ni teh misli. V nedeljski številki nas je pod naslovom »Nepotrebno beganje našega delavstva« napadel in hotel prikazati, da smo ga napisali, da bi begali delavstvo. Zraven je pritaknil še druge stvari, o katerih sploh nismo pisali.

Vemo, kakšen namen se zasleduje s takimi neobjektivnimi članki. Pa to nas ne bo oplašilo, da ne bi delavstvu poročali o zadevah, ki se njega tičejo, tako, kakršne so. Naše geslo je in tega tudi izvajamo: Čim večja objektivnost.

Za nas delavce je pa še bolj jasno, da nas meščanstvo ali noče ali pa ne more razumeti. Zato se zavedamo, da je delavska rešitev le v delavcih samih.

STROKOVNA POROČILA

Rudarji

Zagorje. Redni članski sestanek se bo vršil v nedeljo, dne 15. t. m. ob 9 dop. v dvorani Zadruga doma v Zagorju. Na ta sestanek opozarjamo vse člane skupine, da se ga vsi zanesljivo udeležijo. Prišel bo zastopnik centrale tov. Diaci iz Hudejame, ki bo poročal o strokov. delovanju ter o izvajanju kolektivnih pogodb. Tovariši, naj ne bo velika udeležba sestankov ali zborovanj samo takrat, kadar smo v najskrajnejših težkočah, ko nam sili že voda v grlo, ampak vselej in povsod, kadar kliče organizacija in delavska skupnost. Zavedati se moramo, da naš združen nasprotnik, kapitalizem, nikoli ne miruje in žrtvuje vse, kar mu boljše rabi za razbijanje delavske skupnosti. Zato je dolžnost delavske strok. organizacije in njenih članov, da stoji budno na straži v obrambi in čuvanju delavskih pravic kadarkoli — in kjerkoli. Zato je potrebna delavska zavest, delavska organiziranost in odločnost, ker le tako smemo pričakovati uspehov, ki si jih želimo. Zato je dolžnost slehernega že organiziranega člana, da je čim aktivnejši delavec organizacije, da tako damo moralno oporo naši pravi krščanski delavski strokovni organizaciji, ki beleži širom Slovenije in tudi v rudarskih revirjih vidne uspehe. Naši sestanki naj nam bodo življenjski sokovi, kjer bo naše delavstvo in mladina dobivala novih moči in razmaha, saj je še mnogo dela, ki nas čaka. Časi, ki v njih živimo, so resni, zato je treba tudi resnega dela! Tovariši, udeležite se zanesljivo sestanka. Pripeljite tudi našemu gibanju naklonjene tovariše s seboj na sestanek! — Odbor.

Hrastnik. Strokovna skupina rudarjev v Hrastniku sklicuje širši sestanek za nedeljo, 15. nov. t. l., ki se bo vršil v prostorih Amalije Loger po prvi sv. maši ob osmih zjutraj. Kot govornika sta povabljeni tovariša Kaluder iz Hudejame in Križnik iz Trbovlj. — Člani skupine naj se sestanka polnoštevilo in sigurno udeležijo.

Trbovlje. Lepo uspel sestanek je imela minulo sredo naša skupina Jugoslovanske strokovne zveze. Uvodoma je g. katehet Korban imel kratko predavanje o zmotah marksizma, ki delavstvu ne more prinesiti prave sreče in blagostanja. Navajal je, da so voditelji marksizma bili in so sami bogati ljudje, ki se v svojem udobju lahko igrajo z delavstvom, ker sami ne trpe pomanjkanja. Delavstvo rabijo le, da jih čuva in brani. Marksizem je utopijski in zmota človeštva v stremljenju po materijelnih dobrinah in kopicenju bogastva na račun revnega sloja. Človeštvo more rešiti le krščanstvo, čigar geslo je »ljubi svojega bližnjega«.

Tov. Križnik je nato raztolmačil besedilo rudarske kolektivne pogodbe v tistih delih, ki govorijo, kaj dobi rudar po § 220 in 221 obrtnega zakona, če je zaradi službe zadržan, kakor tudi po § 1154 b obč. drž. zakonika. Mnogo delavcev ne ravna pravilno, ker ne prinašajo potrebnih potrdil o zadržkih. Po zakonih in pogodbah je to potrebno, da dobi delavec odškodnino za zamude.

Tov. Dolar Jože pa je poročal o delu organizacije in pristopu novega članstva. Skupina je zelo narastala. S tem pa se je delo odbora pomnožilo. Rudarjev je v skupini lepo število. Premalo se pa zavedajo važnosti sestankov, na katerih dobe potrebna navodila za svoje delovanje v organizaciji. Dober član organizacije je le tisti, ki organizaciji po svoji možnosti tudi idejno pomaga in jo s tem krepi, sebi pa bistri um v delavskem pokretu. Organizacija ni samo za pomoč v materijelnih vprašanjih članstva, marveč moramo v njej gojiti tudi idejo krščanskega udejstvovanja med delavstvom. To mora storiti zlasti tisti, ki je sam globoko prežet z idejo krščanstva. — **Tov. Zupan** pa je poročal o gospodarski strani organizacije. Spodbujal je člane k rednemu plačilu prispevkov organizaciji. Vsakemu članu se prispevek bogato obrestuje, ker mu njegovi vplačani prispevki nudijo potrebna posredovanja pri skupini in centrali JSZ.

Trbovlje. Strok. skupina rudarjev javlja članstvu, da se bo redni članski sestanek vršil v ponedeljek, 16. t. m., ob 5. pop., v tajništvu. Na dnevnem redu so važna socialna vprašanja, ki se tičejo občine in drugih ustanov, kakor zdravstva in drugo. Govorili bomo o potrebnih ukrepih glede sanacije bratovske skladnice, zlasti glede staroupokojevcv in njihovih doklad. Članstvo pozivamo, da se sestanka polnoštevilo udeležijo. Vodili bomo točen seznam odsotnih članov, da tako vidimo, kdo se zanima za delavska vprašanja in komu ni za delo v organizaciji. — Odbor.

Kovinarji

Kamnik. Po daljšem presledku se je v nedeljo, 8. nov. t. l. zopet vršil sestanek naše strokovne skupine kovinarjev. Sestanek je vodil tov. predsednik Stare. Za centralo je poročal tov. Rozman. Tov. Stare je poročal o delu in intervencijah obratnih zaupnikov. Dalje je poudarjal, da naj članstvo za prihodnje leto izbere za obratne zaupnike take ljudi, ki bodo v polni meri vršili svojo dolžnost. Tovariši Rozman je nato kratko obrazložil važnost in pomen delavskih obratnih zaupnikov. Poudarjal je, da tudi najboljši zaupniki ne bodo mogli vršiti dobro svoje naloge, ako jih delavstvo pri njihovem delu ne bo podprlo. To pa delavstvo more storiti samo, ako je organizirano. Omenjal je tudi težave, ki jih ima JSZ v zadnjem času, vendar nas to ne sme plašiti, naše delo je pravilno in moramo vztrajati na tej poti. Po poročilu so se določili kandidati za volitve delavskih obratnih zaupnikov za l. 1937. Izrazila se je želja, naj bi se pripravil za obratne zaupnike poseben tečaj. O delu in nalogah JSZ je izpregovoril nekaj besed tov. Pukšič, predsednik skupine kovinarjev z Jesenic. V imenu javniške skupine je navzoče pozdravil tov. blagajnik Noč.

Sestanek se je nato zaključil, nakar se je vršila kratka seja strokovnega odbora kovinarjev.

Tekstilno delavstvo

Št. Vid nad Ljubljano. V nedeljo, 15. novembra t. l. se bo ob 9. uri dopoldan vršil v cerkveni dvorani (nasproti cerkve) strokovni sestanek strokovne skupine tekstilnega in lesnega delavstva v Št. Vidu nad Ljubljano. Na sestanku bo o strokovnih zadevah govoril tov. Lombardo, o potrebi prave delavske vzgoje pa tov. Jurač iz Celja.

Članstvo obeh skupin kakor tudi ostalo delavstvo vabimo, da se sestanka polnoštevilo udeležijo. Otiški vrh. V nedeljo, dne 8. nov. se je vršil sestanek naše skupine, ki sicer ni bil povoljno obiskan, kar dokazuje, da članom še precej manjka tega, kar se imenuje delavska zavest.

Tov. Arih iz Maribora je svoj govor usmeril predvsem v to, da se dvigne delavska zavest, da se vsak delavec zave svojih dolžnosti napram del. pokretu in svoji strokovni organizaciji. Razpravljalo se je tudi o položaju po sklenitvi nove kolektivne pogodbe. Delavci, ki so imeli urno plačo, so prešli razliko med novo tarifo in staro, izplačano nazaj do 1. sept. Tisti, ki pa imajo akord, dobijo to v kratkem, ker nove akordne postavke še niso izdelane. Je sicer še nekaj nereditosti pri tolmačenju pogodbe, ki pa se bodo z dobro volje obeh strani dale odpraviti.

Pri pregledu blagajniških knjig smo ugotovili, da nekateri člani dolgujejo že dalj čas na članarini. Prosimo, da le-to poravnajo pri tov. Čehnerju, ki je prevzel blagajniške posle, ker je blagajnik odšel k vojakom.

Celjsko okrožje

Celje. Preteklo nedeljo so imeli pomočniki, peki, zelo dober sestanek. Se ni dolgo, odkar so začeli pristopati, pa se že poznajo razveseljivi sadovi. Tovariši pomočniki pač v tem vidijo, kaj se da doseči s skupno voljo v delavni delavski organizaciji. Na sestanku so predelali kolektivno pogodbo, katere osnutek je Združenje pekov poslalo naši organizaciji. Prav vsi so sodelovali pri točkah, kjer je bilo treba spremembe, tako da je pomočnikom v korist. Sedaj bo JSZ naredila nov osnutek, ki ga bo potem predložila Združenju pekov. Pri vseh zahtevah, ki jih uslužbenci stavijo, je vedno dosti upravičenosti, kajti socialno stanje teh je tako kričeče in prav nič ne zaostaja za najslabšimi. Upamo, da bodo delodajalci toliko uvidevni, da bodo ustregli pomočnikom v njihovih zahtevah, saj nočejo nič pretiranega, nasprotno, zadovoljivo stanje hočejo, seveda, ne samo za podjetja, tudi zase! In končno se to stanje tudi more urediti, in kar moti se tisti mojster, ki pravi, da lahko delajo delodajalci, kar hočejo, in da bo vsakogar pognal, ki bo organiziran! Počasi, počasi! Naj se vpraša, odkod je njegova hiša, ali ni mnogo k njej pripomogel kader pomočnikov?! Kakor drugod, tako tudi tu: **Za pošteno delo, pošteno plačilo!** — **Do zadnjega vsi v organizacijo!**

Celje. Pretekli teden so imele tovarišice šivilje na sestanku lepo in koristno predavanje zdravnika g. dr. Podpečana. Tovarišice so hvaležne gospodu predavatelju za besede. — Poročalo se je tudi o nadaljnjih korakih, ki jih dela organizacija za njihovo splošno izboljšanje.

Lesni delavci

Bohinjska Bistrica. Strokovna skupina lesnega delavstva v Boh. Bistrici sklicuje članski sestanek v Občinskem domu za nedeljo, 15. t. m. ob 11 uri. Tovariši, pridite vsi, da se pogovorimo o težki borbi, ki nas čaka.

Glede beganja delavcev, ki ga omenja nedeljski »Slovenec«, bi pripomnili tole: Tukaj smo se v težki borbi in šele z zadnjim sredstvom, s stavko, priborili 35 par poviška na uro. Dober mesec pozneje, ko se je delo nadaljevalo na odredbo g. bana, pa je hotel g. šef gradbenega vodstva plačo zopet znižati za 10 par na uro. Ker delavstvo nato ni pristalo, je predlagal, da bi se, če plače ostanejo, delalo le 8 ur dnevno. Trdil je, da ni mogoče kriti dnino 28.50 Din, ako se dela 10 ur. Delavstvo se je odločilo za osemurni delavnik, če tudi je bilo treba spremeniti jedilni list. Ali se to imenuje zvišanje plač, g. dopisnik? Z novembrom smo res zopet prišli v delavsko zavarovanje; za to dejanje smo hvaležni tistim, ki so to izvedli! Toda, malo pozno prihaja to za Bohinjce, ker se delo že zaključuje. Ker pa je delavcu pri delu primanjkovalo pare, se menda delo ne bo nadaljevalo. Tako je vsaj povedala oseba, ki bržčas zna prazno vrečo postaviti pokonci. Kdor pozna deset božjih zapovedi, naj nikar ne preze osme. Glede datatev OUZD, bi omenili samo to, da se je 4. julija strlo življenje mlademu fantu, ki je zapustil staro nepreskrbljeno mater, ki še danes ne ve, ali bo sploh kaj dobila ali nič. Gospodje, ali kaj razmišljujete, da božji mlini meljejo počasi, toda drobno. Zaključujem svoje poročilo in vas vse iskreno pozdravljam. — I. R.

Opearsko delavstvo

Vič. — Vse člane naše krajevne skupine opearskega delavstva opozarjamo, da se bo v nedeljo, dne 15. nov. t. l. ob 3 popoldne vršil v dvorani gasilnega doma v Kozarjih strokovni sestanek. Na sestanku bo poročal tov. Lombardo. Prosimo, da se vsi sestanka udeležijo, ker je potrebno, da se porazgovorimo tudi glede ureditve vprašanj, ki se tičejo brezposelnih podpor.

Tako zboruje zavedno delavstvo

Skofja Loka, 9. nov. 1936.

Preteklo nedeljo, 8. t. m. se je vršil strokovni sestanek oblačilne skupine, z dnevnim redom: poročila funkcionarjev. Tovariš Ramovš je v uvodnih besedah obrazložil pomen sestanka. Nato je podal daljše poročilo tov. Sever. Tov. Sever nam je v zelo poljudnem in razumljivem govoru povedal, kdo je pravi delavec in res član JSZ, prežet ljubezni do sotovariša ne samo v besedi, marveč tudi v dejanju. V pričetku svojega govora je podal poročilo namesto obolelega tovariša glavnega zaupnika Logondra, o izvršeni intervenciji pri vodstvu podjetja radi primerov, ki so trenutno kot aktualni stopili v ospredje. Najvažnejša točka dnevnega reda je bila brezdvomno borba za vzpostavitev tako zvane angleške sobote. Izpopolnitev novega delovnega reda po obrazcu, predpisanem od ministrstva za socialno politiko in nar. zdravje, se je izvršila in je tudi zaupniški odbor dal podjetju svoje predloge. Za ta delovni red se je zanimalo celokupno delavstvo. V tem novem delovnem redu delavstvo vidi uresničenje svoje stare želje, da se uresniči sobotno popoldansko praznovanje. Svojičas je delavstvo tovarne »Šešir« to praznovanje že imelo, vendar pa je iz neznanih nam razlogov pri spremembi vodstva tovarne to kratko malo bilo nam odvzeto. Vkljub vsem protestom delavstva. Takrat seveda v podjetju ni bilo še organizacije, ki bi to ukinitvev brezdvomno znala preprečiti.

Baje vodstvo tovarne proti uvedbi angleške sobote nima ničesar, čudimo se pa, da na ponovno uvedbo ne pristane. Vzroki za uvedbo angleške sobote se nam zdijo, da so vseeno upoštevanja vredni! Nad 70% so v tovarni zaposlene ženske, katere dan na dan opominjajo obratne zaupnike, da pospešijo rešitev sobotnega popoldanskega praznovanja. Če se človek zamisli v položaj žene-delavke, vidi, da bi vse delo, ki ga morajo zaradi zaposlitve v tovarni odložiti na edini prosti dan v tednu, t. j. na nedeljo, lahko izvršile v soboto popoldne in tako res praznovale Gospodov dan. Sam Gospod je rekel: »Sest dni delaj, sedmi dan pa počivaj!« Ali je za tako malenkost res potrebno toliko prošnja? Nerazumljivo se nam tudi zdi, da se podjetje tako posledno brani rešitvi tega važnega vprašanja. Saj, odkar je v podjetju organizacija, je delavstvo po svojih zavupnikih to željo vedno tolmačilo podjetju, v nadi, da

podjetje samo uvidi potrebo, da se uvede. Zakaj bližnja okolica v tem oziru prednjači naši tovarni ne po kakšnem pritisku delavstva, temveč po uvidnosti, da to ni v korist le delavstvu, ampak tudi podjetju. Tovariš Sever v svojem nadaljnjem govoru ostro obsojal vse napade, ki se pojavljajo v tako zvanem katoliškem časopisju na našo matico JSZ. Mi, podeželske skupine, se bomo znali zavarovati proti vsakovrstnim očitkom, zlasti pa takim, kakršen je bil 1. nov. v »Slovincu«. H koncu poziva vse tovariše in tovarišice, da brezkompromisno sledijo potom in ciljem kršč. socializma. K besedi sta se oglasili dve tovarišici tekstilki in nanizali vrsto protizakonitosti, ki jih delavstvo še mora prenašati. Edino pravilna in rešilna misel, ki jo izrazi tovarišica ob koncu svojega govora, je klic po enotnosti in po organizaciji.

Skofja loka. Ponovno pozivamo vse tovariše in tovarišice tekstilne skupine, da se udeležijo občnega zbora, ki se bo vršil 15. novembra pri »Lovrencu« ob pol 10. uri. — Odbor.

Volitve v eseni → **peč**

Tovarna Lutz peči, L ubljana VII., Šiška. Tel. 31-52

Vevško delavstvo protestira

Vevško delavstvo je že dalje časa zahtevalo, naj zastopniki delavstva poročajo, kako potekajo razgovori za novo kolektivno pogodbo. Ker pa kljub razgovorom, ki so se doslej vršili, niso prišli preko splošnih in okvirnih določb kolektivne pogodbe, se tudi zborovanje ni sklicalo. Pogajanja zelo počasi napredujejo. Prejšnji teden jih sploh ni bilo. Zato je delavstvo zahtevalo, naj se zborovanje skliče in na njem zavzame potrebno stališče k položaju, ki iz tega nastaja. Tako je odbor, ki to vodi, sklical za nedeljo, 8. novembra, ob pol 15. v dvorano vevškega Prosvetnega doma zborovanje delavstva. Po poročilih zastopnikov strok. organizacij in delavskih obratnih zaupnikov je izzvenela enotna zahteva: pogajanja naj se pospešijo in to tako, da bodo zaključena najkasneje do 1. decembra t. l., ko poteče rok veljavnosti stare pogodbe. Ako bi se pa to ne zgodilo, je treba, da se podaljša veljavnost stare pogodbe vse dotlej, da se sklene nova. Soglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri delavstvo naglašja, da naj kr. banska uprava skrbi, da se razgovori za sklenitev nove pogodbe pospešijo. Resolucija je bila v tem smislu poslana kr. banski upravi in g. banu s prošnjo, da zadeva pride čim prej do ugodnega zaključka. Zborovanje je poteklo v najlepšem redu. Vevško delavstvo je pokazalo, da je zavedno in disciplinirano. Dobro se zaveda, da bo le složno in enotno moglo uspešno braniti svoje pravice.

Okrožni zbor kamniških skupin JNZ

V nedeljo, dne 8. t. m. je zboroval v Stahovici okrožni zbor skupin kamniškega okraja JSZ, katerega se je udeležilo 48 delavskih zaupnikov vseh profesij, poleg tega je zboru prisostvovalo večje število delavstva lokalnih skupin. Zbor je otvoril ob pol desetih predsednik skupine »Kaolin« v Črni in ga je spretno vodil do tričetrt na eno. Po pozdravu so sledila poročila posameznih skupin, ki so bile razen skupine opekarjev iz Komende in stavbincev iz Domžal zastopane vse. Za stavbince v Komendi je poročal tov. M. Borc iz Duplice, kateremu so Belcjanovi delavci izjavili, da je bil nanje izvajen takšen pritisk, da bi bili ob službo, ako se ne bi organizirali pri ZZZ. Najtežavnejši je položaj delavstva v tovarni Medič in Zankl v Domžalah, kjer delavstvo dela po 12 in tudi več ur na dan brez vsakega poviška plače. Skrajni čas je, da se neznošnim razmeram v tem podjetju napravi enkrat konec. V tovarni pletenin v Jaršah se ne izvaja kolektivna pogodba v pogledu akordnih postavk. Akord se zadnjih 14 dni plačuje delavkam po Din 2.57 na uro, namesto po Din 4.25. Delavstvo »Kaolina« je bilo z 9. novembrom vse odpuščeno in se ne ve, kdaj bo spet začelo z delom. Zastopnik centrale tov. Žužek si je položaj posameznih tovarn notiral, da bo mogla centrala potrebno ukrepati. Ob koncu poročil skupin je v krajšem govoru opozoril delavstvo na podtalno delovanje tajnih komunističnih trojk, ka-

terih taktika gre za tem, da pred delavci diskreditira obstoječe organizacije ter delavske organizacije kakor tudi obratne zaupnike. Poudaril je, da bo delavstvo, ki bo delalo po krščanskih načelih, obdržalo enotnost gibanja in bo tudi zmoglo. Gibanja JSZ razen episkopata nima v načelnih stvareh soditi nihče, zato moramo ogorčeno odkloniti in obsoditi pisanje »Slovice«, »Delavske fronte« in drugega tiska o JSZ. V delavstvu je silna moč in zametek bodočih dni, zato bo zmoglo, ako bo edino in ako se bo držalo v javnem in privatnem življenju večnih resnic, ki dajejo bojem za pravico edino prave temelje.

Zaman vsako beganje

Ziri, 3. novembra 1936.

Krščansko soc. delavstvo bodi čuječe. Tudi v naš kraj je priromala neka brošurica pod imenom Krščanska strokovna organizacija. Prepričan sem, da nam zadostuje in dovolj jamči za prihodnost naša Jugoslovanska strokovna zveza. Zato poudarjam, dragi tovariši cele naše zveze, da imamo dovolj močne granitne temelje v naši organizaciji: Jugoslovanski strokovni zvezi, ki sloni na krščanskih načelih. Mi že vemo, da se nahajamo na pravi poti, zato se ne bojimo, čeprav od vseh strani bruhajo vaiovi v naše vrste, in kljub vsem težočam današnjih dni. Da bi v tem času omahnil član Jugoslovanske strokovne zveze, ko ve on in cela organizacija, da se danes brez boja ne doseže ničesar, o tem ni govora. Mi hočemo, da se v družbi uveljavi zapoved božja: Ljubi svojega bliž-

njega kakor samega sebe. Ker, če se bo uveljavila ta zapoved, ne bo ne lačnih, ne bo strganih in ne razcapanih. Ta zapoved reže seveda globoko v meso današnje kapitalistične družbe. Zato pa je razumljivo, da je tisti človek, ki zahteva uveljavljanje te zapovedi v človeški družbi, velik revež in da se vse zaganja v njega. In to je danes naša Jugoslovanska strokovna zveza in mi vsi, ki smo njeni člani.

Težak je ta boj in velika naloga sloni na naših ramah. Toda ne bojimo se ničesar. Oklenimo se Kristusa s celim srcem, saj se je tudi On za nas žrtvoval. On je Luč sveta, brez Njega ne moremo ničesar, tudi ne rešiti socialnega vprašanja. Kršč. socialisti se zavedajmo, da bomo le potomi Kristusove ljubezni osvajali svet. S tem bomo zaježili tudi val brezboštva, katero raste v teh časih kot gobe po dežju. Pojdimo pogumno v svet z duhom resnice, pravice in ljubezni! To naj bo naše orožje, vse drugo orožje pustimo vsem našim nasprotnikom, ker bodo s svojim orožjem tudi sami pokončani.

Delavska kultura. Prosvetno društvo priredi v petek, dne 13. novembra t. l. v Društvenem domu v Trbovljah ob 5 popoldne predavanje o »sodobni mladini«. Predaval bo tov. Joško Jurač iz Celja. Snov bo prav za našo delavsko mladino poučna. Pridite v velikem številu!

Vsak delavec in delavka, organizirana pri JSZ, mora imeti tudi naš delavski koledarček. — Cena je 6 din za izvod.

Za jesen in zimo!

TIVAR obleke

Kvaliteta odločuje pri nakupu naših površnikov. Vsak površnik ima svojo 100% vrednost. Izvolite se prepričati tudi Vi, milostljiva, o kakovosti in dovršenosti našega kroja.

Doma in po svetu

Domači in tuji dogodki

Notranji minister dr. A. Korošec je inspical zagrebško policijo. Ob tej ugodni priložnosti je podal na banski upravi zbranim časnikarjem naslednjo izjavo: »Posebno sem vesel in zadovoljen, da spet enkrat vidim lepi Zagreb, ki se kljub težkemu gospodarskemu stanju tako lepo razvija. Danes sem dvakratno vesel, ker me spremlja lepo vreme. Sicer pa, kako je z vami, časnikarji? Vas gotovo ne zanima, kakšno je danes vreme v Zagrebu. Vem, da bi vi rajši zvedeli, kako je s hrvatskim vprašanjem. Jaz nisem sentimentalen. Jaz jasno gledam. Hrvati me včasih manj ljubijo, včasih zopet bolj, ali če to povem v nasprotnem smislu, enkrat me manj, drugič spet bolj mrzijo. Jaz nisem mesec, ki gleda na zemljo zdaj mrko, zdaj prijazno. Jaz sem zmerom ljubil in visoko spoštoval hrvaški narod in nimam bolj vroče želje, kakor da končam svojo politično karijero s tem, da bodo vsi Hrvati srečni in zadovoljni v tej naši državi in tudi z menoj.«

Volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo se bodo vršile samo v nekaterih okrožjih za obrtni odsek. V odsekih za trgovino in industrijo pa je sklenjen sporazum med pristaši JRZ, JNS in drugimi in volitev ne bo. Kaj bi bilo, če bi delavci kaj takega napravili?

Novo politične zakone je spet napovedal minister dr. Spaho na shodu za občinske volitve v Bosni. Izjavil je, da bo vlada kmalu predložila narodni skupščini nov volilni zakon s tajnim glasovanjem.

Predsednik vlade in zun. minister dr. Milan Stojadinović se je na povratku iz Turčije ustavil v Bolgariji, kjer se je sestel z bolgarskim kraljem Borisom. Po sestanku je izjavil, da je razmerje med Jugoslavijo in Bolgarijo danes bolj prijateljsko in pristrčno kot kdajkoli prej.

Pogodba o dobavi petroleja iz Romunije za Jugoslavijo je objavljena. V zameno za petrolej bo Jugoslavija dobavljala Romuniji baker. Iz Romunije bomo dobili letno 2500 vagonov petroleja, bencina, nafte in mineralnih olj.

Pri občinskih volitvah v Bosni so dobili: JRZ 316 občin, združena opozicija 57, neopredeljeni 22, HSS 13, JNS 5 občin.

Dr. Vladimirja Mačka je sprejel knez Pavle na dvorcu Brdo v avdienco ter ga tudi pridržal na kosilu.

»Dr. Stojadinović uspešno rešuje vprašanja notranje in zunanje politike na način, ki je zelo podoben delovnim metodam ljudi, ki vodijo velika finančna ali gospodarska podjetja,« tako piše angleški tehnik »Sunday dispatch«, kateremu je dal predsednik vlade izjavo o zunanji politiki Jugoslavije. »Na Evropo gleda Jugoslavija s čisto praktičnih vidikov. Z Anglijo imamo mnogo skupnih koristi zlasti v Sredozemskem morju. Z Nemčijo imamo sedaj zaradi izostanka izvoza v Italijo kot posledico sankcij dobre gospodarske zveze. Sovjetske Rusije do sedaj nismo priznali, ker se nam ne zdi potrebno na mah izpreminjati naše dosedanje zadržanje in z njo ne vzdržujemo gospodarskih stikov.«

Predsednik Roosevelt je bil 3. t. m. izvoljen ponovno. Dobil je 23,800.000, njegov nasprotnik Landon pa 14,800.000 glasov. Demokrat Roosevelt je tako odločno zmagal zato, ker so bile za njim enotno milijonske delavske množice. Delavstvo pa je zanj zato, da je prvič pod njegovim predstvom začutilo, da je država in vlada z ljudstvom. Roosevelt je obljubil, da bo z začetimi gospodarskimi in socialnimi reformami vztrajno nadaljeval v prid delavskim in kmetijskim slojem. Ljudstvo njegovi drugi obljubi verjame, ker je točno izpolnil prvo, dano za volitve pred 4 leti. Roosevelt se v svoji borbi proti velekapitalu za koristi in pravice ljudstva ni ustrašil niti očitka boljšeživizma in komunizma. Ta sijajna zmaga ima svetoven pomen za uveljavljanje široke gospodarske in politične demokracije, pomeni odločen poudarek sodobnih stremeljenj ljudskih množic, ki zahtevajo nov pravičen, socialen in demokratičen družabni red.

V boj za Madrid so poslali nacionalistični generali najboljše črne marokanske čete in oddelke tujske legije. Vladne čete skušajo zajeti nacionalistične marokanske kolone z njihovega desnega boka in jim udariti za hrbet. Boji se vodijo še nekaj

kilometrov pred mestom. Kakor poročajo, hiti prestolnici na pomoč 30.000 mož iz Katalonije. Poročajo, da se bore vladne čete z ruskim orožjem, nacionalistični Marokanci pa z nemškim in italijanskim. — Vlada je prenesla svoj sedež v Valencijo, oblast v Madridu pa je prevzel vojaški guverner. Na severni in vzhodni fronti je položaj nespremenjen.

General Göring, ki je poveljnik nemške gospodarske štiriletke, je izjavil, da se bodo morali Nemci še bolj omejiti v svojih življenjskih potrebščinah v prihodnjih letih. General je navedel za vzrok to, da so bile po »nesrečni« vojni Nemčiji ukradene kolonije in da mora zato danes stradati. Nekdanje nemške kolonije pa imajo sedaj skoro izključno Angleži in deloma Japonci. Angleži odgovarjajo, da bi Nemčiji ne bilo treba prav nič stradati, če bi bila njena gospodarska in finančna politika bolj pravilno usmerjena. Tako pa gre pretežni del državnih dohodkov za oboroževanje, ki je neproduktivno. Ker pa se Nemčija kar naprej divje oborožuje, ne zadostujejo redni dohodki in vlada že spet razpisuje novo notranje posojilo v višini 500 milijonov.

Odgovor Mussoliniju je podala prestolna beseda ob otvoritvi angleškega parlamenta. Tu se poudarjajo prav nasprotna načela mednarodne politike, kakor pa jih razglašala Mussolini. Zunanji

Politično delovanje kršč. socialistov

»Delavska fronta« od 7. t. m. prinaša tale uvodnik načelnega značaja:

Kaj še omahujete?

Mnogi še vedno omahujejo in cincajo: katera je prava krščanska delavska organizacija, za katero naj bi se odločili ali za katero agitirali?

Ali je treba še dalje omahovati? Po volitvah je menda to vprašanje definitivno rešeno. »Krščanski socialisti« so nam javno hrbet obrnili in roko podali najbolj zagrizenim sovražnikom krščanstva in jim ponekod pomagali do zmage. Zdjaj smo tudi mi oproščeni! Z možmi, ki se v odločilnem trenutku vežejo z najhujšimi neprijatelji krščanskega imena, prepričan krščanski človek ne more imeti več zveze. Odgovor na Dob, Stražišče in podobne kraje naj bo naš javen in glasen klic: Organizacija prepričan krščanskega delavstva je edino »Zveza združenih delavcev«. Saj zato je bila ustanovljena, ker je bila krščanskemu delavstvu res potrebna. Ali hočemo biti krščanski ljudje, za pripravo brezbožnim komunistom?! Ali jim hočemo pomagati, ko nam bodo cerkve požigali in razkopavali!

Seveda mora biti ZZZD v socialnem oziru ravno tako, če ne še bolj radikalna kakor JSZ. Saj ravno krščanstvo na ves glas kriči po socialni pravičnosti in mora protestirati zoper poganški družabni red. Seveda se mora socialni red doseči drugače kakor s požiganjem cerkva in zverinskim klanjem in pobijanjem nedolžnih ljudi.«

»Slovenec« od 7. t. m. priobčuje dopis:

Sv. Krištof pri Laškem

V občini Sv. Krištof sta se potegovali za odborniška mesta dve listi, sestavljeni približno tako, kakor leta 1933. Oni, ki so leta 1933 z nasiljem, grožnjami, obljubami in podkupovanjem dobili večino, so sedaj temeljito propadli. Takrat so nosili ime JNS; danes so se pa tega neprivlačnega imena ves čas volivne borbe otepali, a za nas je jasno, da so JNS-arji propadli. Lista, katere nosilec je bil pred tremi leti in tudi danes Lešnik Alojzij (odločen krščanski socialist — opomba ured. »Del. Pr.vice«), pa je z veliko večino zmagala. Na tej listi je bilo sedaj 17 kmetov, oz. kmečkih sinov, 4 rudarji, dva obrtnika ter en železničar v pokoju. Kmetje in obrtniki so včlanjeni v JRZ, nekateri so neopredeljeni. Od delavcev sta dva krščanska socialista, dva socialista. Ta lista je zbrala same ne-sebične ljudi — kmete, delavce in obrtnike, ki so porok za to, da bodo občino volili res v korist ljudstva.

Nasprotna lista je bila JNS-arska, le nosilec je pristaš JRZ, kateri edin je bil izvoljen. Tako smo

minister Eden je ugotovil, da je Sredozemsko morje »tudi za Angleže najvažnejša življenjska žila in nikak luksuz, marveč bitni interes angleškega imperija. Tu ni mogoč kak kompromisen sporazum o razdelitvi moči in oblasti. — Z abesinsko vojno je nastal med Italijo in Anglijo globok prepad, katerega skuša sedaj Italija premostiti. Mussolinijev poziv v Milanu, očiščen govorniških formalnosti, predstavlja lojalno ponudbo Italije za nek dogovor. Ta ponudba je bila v angleškem parlamentu odbita.

Napram Nemčiji, ki se zadnje mesece tako strastno prizadeva za angleško prijateljstvo deloma tudi z borbo proti »komunizmu«, je po izjavi ministra Edena Anglija prijazna in je pripravljena biti z njo prijateljska. Vendar morajo Nemci poprej nehati z neupravičenimi napadi na Anglijo. Saj svetovne vojne ni kriva Anglija, ampak Nemčija. To angleško-nemško prijateljstvo pa tudi ne more biti naperjeno proti katerikoli drugi državi (Rusija), kakor bi to Nemčija hotela.

Proti madžarskemu revizionizmu je ostro nastopil romunski ljudski voditelj in bivši predsednik vlade Maniu. Glede na govor Mussolinija v Milanu, da je treba pomagati »razkosanemu« madžarskemu narodu, je naglasil, da Romunija ne bo brez krvi in vojne odstopila niti pedi svojega ozemlja. O sličnih izjavah politikov poročajo tudi iz Češko-slovaške. Te izjave tudi poudarjajo vprašanje, koliko se ujema Mussolinijeva prijateljska ponudba Jugoslaviji z istočasnim priznanjem upravičenosti madžarskega revizionizma. Saj je znano, da hočejo Madžari

sedaj brez vsakega JNS-arja v občinskem odboru občine Sv. Krištof.«

Tako! »Delavska fronta«, glasilo skupine, ki naj bi bila kot »edina prava katoliška delavska organizacija«, socialno bolj radikalna od JSZ — nas torej nekako uvršča med tiste, ki hočejo doseči nov socialni red s »požiganjem cerkva in zverinskim klanjem in pobijanjem nedolžnih ljudi.«

Po »Slovencu« istega dne pa je lista, na kateri sta dva kršč. socialista in dva socialista »zbrala same nesebične ljudi, kmete, delavce in obrtnike, ki so porok za to, da bodo občino vodili v korist ljudstva.«

Mladina poročča

Mladinska zveza JSZ v Zagorju se pripravlja na narodno igro s petjem »Revček Andrejček«. Uprizoritev bomo pravočasno objavili v naši »Del. Pr.vice«.

Dalje je M. Z. odprla cerkveno knjižnico, ki posluje vsako nedeljo. Izposojnina ni visoka in omogoča vsakomur, da jo obiskuje.

Pevsko društvo »Zagorje« se resno pripravlja na uprizoritev spevoigre »Adam Rauber«. Vsekakor se bo življenje v »Združnem domu« počivilo.

Radomlje. Delavska skupina Mladinske zveze v Radomlju priredi v nedeljo, 15. novembra 1936 dramo v petih dejanjih: »Miklovo Zalo«. — Vse prijatelje delavstva in delavske mladine vljudno vabi — odbor.

To in ono

Maribor. Dne 7. nov. sta se poročila člana Mladinske zveze tov. Juh Viktor in članica Mikunda Zofka. Zelimo jima v novem stanu obilo božjega blagoslova in sreče.

Hrastnik. Hrastniški rojak, g. Feliks Brinar, višji jamomerec v p., je izumil posebno pripravo, tako zvano »avtomatično tirno zapornico«. Posebnost te naprave je, da bo delovala avtomatično ter bo na ta način skoro izključena neizvedba, ki se je sedaj tolikokrat prigodila pri jaških, da je eden ali drugi rudar strmoglavil z vozičkom v globino. Novi izum je že patentiran in si bo vsled svoje praktičnosti sčasoma kljub nekateremu neopravičenemu nezaupanju utrl pot v naše rudnike. Izumitelj je izjavil, da mu ni toliko radi zaslužka, ampak, da obvaruje delavca pred neizvedbo, obenem pa koristi rudarskemu nezgodnemu zavarovanju.

TOVARIŠI! Pristopajte kot člani k »Delavski tiskarni«, registrovani zadrugi z o. z.